

ORVAR SÆTHER;

SANNHETEN KOMMER FOR EN DAG

I AFTENPOSTEN den 5. oktober 1963 gir politimester Welhaven noen meget interessante opplysninger om sin egen opptreden i april-dagene 1940.

Han kommer blant annet med den oppsiktsvekkende opplysning at det var han som fikk i oppdrag av general Falkenhorst å skaffe tilveie en tysk lakei-regjering istedenfor Quislings regjering.

Quisling dannet som bekjent en norsk regjering den 9. april på det rettslige grunnlag at en partifører som får tilslutning i nasjonalforsamlingen og blir antatt av Kongen kan danne regjering i Norge. Quisling dannet sin regjering i tillit til at han ville oppnå dette. Nu kan man vel si at Nasjonal samling hadde for få stemmer til å danne regjering. Men det er ikke det avgjørende. Det avgjørende er at man følger et moralsk prinsipp.

Quisling mente at det øverste prinsipp i landet var folkets ånd og vilje og dets offentlige erklærte nøytralitet. Han mente at både Kongen og regjeringens plikt var å bøye seg for dette prinsipp og tjene folket.

Politimester Welhaven, som i 1940 valgte å søke støtte hos fienden på Akershus mot nordmannen Quisling.

Når Kongen og regjeringen sviktet dette prinsipp og slapp de engelske og franske angripere inn i landet uten motstand så hadde de forbrutt seg og ikke han som gjenopprettet nøytraliteten og avtvang tyskerne løfte om å respektere Norges formelle suverenitet.

Jeg tror denne tanke holder for enhver moralsk rett og for historiens domstol.

Da general Falkenhorst fikk i oppdrag av Hitler å foreta en okkupasjon av

Norge, fikk han også i oppdrag å skaffe til veie en tyskvennlig regjering hvis regjeringen Nygaardsvold skulle nekte å fungere (se professor Skodvin, «Striden om okkupasjonsstyret i Norge» side 12. Skodvin skriver: «Ved invasjonen blir landet operasjonsområde. Dermed ligg den utøvande makta i hendene på den tyske øvstkommanderende. Han kan skapa rett, og gi pålegg til regjering og styringsverk med bindande kraft»).

Quisling dannet sin regjering ved 6—7 tiden om eftermiddagen den 9. april. Like etter ringte han fra hotell Continental til politimester Welhaven og bad ham møte på hotellet. (Generalsekretæren i Nasjonal Samling var tilstede og hørte samtalen.) Welhaven svarte nei, og gikk straks ned til kommandantboligen på Akershus festning. Der traff han general Engelbrecht, som var general Falkenhorst's nestkommanderende. Han bad den tyske generalen om støtte mot Quisling, og fikk dette.

Jeg har lenge spekulert på hvordan politimester Welhaven kunne finne på noe (Forts. s. 2)

Men politimester Welhaven kunne altså mens det var full krig eskortere de tyske erobringstroppen gjennom Oslo.

Uretten i Nürnberg og krigsskylden

BELYST AV EN BRITISK PREST OG HISTORIKER

Tre nydelige Nürnbergeranklagere.

Nicoll, P. H.: Englands Krieg gegen Deutschland — Die Ursachen, Methoden und Folgen des Zweiten Weltkrieges. Verlag der deutschen Hochschullehrer-Zeitung, Tübingen. FOLK OG LANDS BOKTJENESTE kr. 65,— innb. 588 sider.

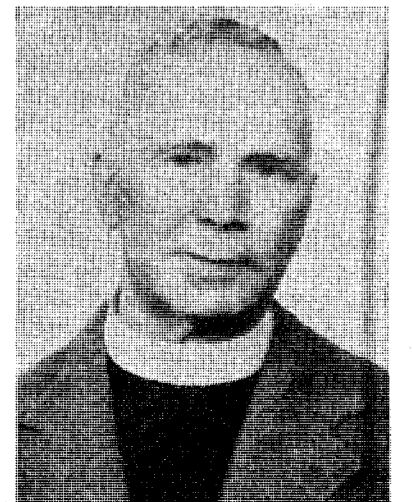
Efter det grunnleggende verk av den amerikanske professor Hoggan «Der erzwungene Krieg» har nå en britisk røst tatt stilling til spørsmålet om krigsutbruddet, krigføringen og fordelingen av skylden. Den geistlige som har skrevet boken er uhyre belest, men ikke så forutinntatt som den britiske professor Taylor, som dog også kom til det resultat at hovedskylden for krigsutbruddet må legges på England og Polen.

Dessverre har ikke forfatteren hatt tilstrekkelig kjennskap til det som foregikk i Norge og gir derfor et meget fortegnert bilde av hendelsene her, men det er ikke denne side av boken vi

skal beskjeftige oss med her og nå. Nicoll tar i boken bl. a. standpunkt til Nürnbergerprosessen og vi skal her gi en kort oversikt over hans synspunkter for såvidt uretten i Nürnberg angår:

Betrakter man anklagene og bevismaterialet for seg, så lar bruddene på en fair

Forts. side 6

Peter H. Nicoll.

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig
ALEXANDER LANGE

Ingen diskriminering?

Vi får stadig høre hvor overflødig og meningsløst det er å arbeide for at de domfelte NS-folk skal få sin rett i samfunnet. Og da er det ikke en gang dette med å få revidert dommene og å få tilbake de penger som staten urettmessig har bemektiget seg en tenker på, men dette at vi også finner det nødvendig å gå inn for at NS-folkene i all fall nå må bli behandlet som andre norske borgere.

For både i aviser og kringkasting, i taler og i stortingssvada får vi vite at det bare er oss «uforbederlige» som holder ufreden gående. NS-folkene er jo nå «opptatt i samfundet» igjen, alt er vel og bra og en får sette en strek over det som har vært og overlate det til «historiens dom». Slik resonnerer også det utvalg justisdepartementet lot nedsette av en rekke av «retts»oppjørets ledende personer, og dette er det også en innbyr stortinget til å slutte opp om når utvalgets innstilling skal behandles der.

Hvorledes det forholder seg med denne «opptagelsen i samfundet» kan vel noen hver tale med om. Det er vel kanskje så at en i noen grad utad forsøker å gi det skinn av at det er satt en strek over den fortid som NS-folkene i all fall har betalt dyrt for, men undersøker en forholdene nærmere, så ser en at ingen tidligere NS-mann, hvor godt han enn holder seg skjult, har fred lenger enn naboen vil, og aldri kan føle seg sikker.

Vi ser hvorledes pressen med frydeskrik kaster seg over en ulykkeligs tidligere «unasjonale holdning» når det bare er anledning til det, og dog burde disse aviser bedre enn de fleste andre vite, at når det gjelder overtredelser av norsk lov, så er prosentsatsen betydelig mindre blant tidligere NS-medlemmer enn blant andre norske borgere.

Men den stat som har ordnet så omsorgsfullt med «gjenopptagelsen i samfundet» og med dette at en ikke skal rippe opp i folks fortid, den har vel i all fall sørget for selv å holde sin sti ren når det gjelder å gi politisk dømte vilkår på like fot med andre?

Jo da, det finnes faktisk adskillig tidligere NS-folk rundt i departementer og andre offentlige kontorer, men de må naturligvis finne seg i å holde seg på matta, å stille seg bakerst i køen, bak alle lindstrømmene, å forbli i den underordnede stilling en er så elskverdig å la dem få arbeide i. Og det uten hensyn til kvalifikasjoner og tidligere innsats i offentlig tjeneste.

Så staten har da gjort sitt. Den har til og med i denne lærernødens tid da en nesten må bruke folkeskoleelever som lærere, storsinnet ladt tidligere NS-lærere få betjene lærerposter som ingen andre vil ha.

Det er bare naturlig, mener pressen og de andre rettferdighetens tjenere, at folk som så grufullt «har sviktet sitt land», ikke kan brukes til å lære opp ungdommen — kanskje i «nazisme» til og med — eller i statens tjeneste for eksempel ved bestyrelse av koksverk og lignende. Men skulle ikke vanlig logikk tilsi, at når de først kan brukes på utposter og i statsstillinger med stor og kvalifisert arbeidsinnsats for liten betaling, så dreier det seg ikke om det nasjonalt tilrådelige i overhodet å bruke disse folk, men om hvorvidt de fortsatt skal diskrimineres når de først er godtatt til bruk i offentlig tjeneste.

Vi kunne regne opp en masse slike eksempler på fortsatt diskriminering og på lurvet forfølgelse. Vi kunne nevne folk som på lovlig måte er innvalgt i kommunestyre, og som etterpå settes under press for å få dem til å trekke seg under henvisning til tidligere NS-medlemskap. Vi kunne nevne forretningsfolk som utsettes for skumle bak-

Mere tungtvannssvindl

En gir seg tydeligvis ikke med svindlen omkring den brutale og meningsløse tungtvannssaksjonen som kostet så mange uskyldige mennesker, deriblant småbarn livet. Istedenfor å trekke de ansvarlige til rettslig ansvar, eller iallfall å senke hodene i dyp skam, så drives det fremdeles business på denne bedrøvelige affæren med bøker, artikler, intervjuer og film.

Siste nytt er at et tvilsomt amerikansk filmselskap — hvis det da finnes annet enn tvilsomme sådanne — har vært geskjeft på samme måte som svindleren Slotfeldt Ellingsen, og nå vil gjøre hans foretagende med en tungtvannsfilm om igjen i enda større og denne gang sikkerlig kulørt wide-screen-utførelse.

Og den norske presse stilte seg som vanlig til tjeneste med å heie frem dette usma-

kelige amerikanske forsøk på å lage forretning på tragedien. I første rekke da naturligvis det spesielle sabotørorganet VG, som slo opp over hele førstesiden at fyrstinne Grace av Monaco skulle komme til Norge og spille hovedrollen i den påtenkte skamløse filmen.

En stund etter måtte dagspressen — men naturligvis i små bortgjemte notiser — meddele at den norske patriotbegeistringen dennegang var noe forhastet. Fyrstinnen lot sende ut en meddelelse hvori det hele ble karakterisert som et reklametrick fra filmselskapets side og at hun naturligvis ikke ville ha noe med saken å gjøre. Det er jo nemlig bare i Norge og i USA en begår slike smakløsheter.

Vi har her i FOLK OG LAND mange ganger og på grunnlag av forskjellige pålitelige kilder påvist at tungt-

vannssaksjonen var fullstendig meningsløs fordi tyskerne overhodet ikke gjorde noe forsøk på å lage noen atom-bombe, men eventuelt skulle ha tungtvann til en alminnelig reaktor for sivilt bruk slik som en har i Norge idag bl. a., og at det dessuten overhodet ikke befant seg tungtvann i vanlig og brukbar konsentrasjon ombord på ferjen som ble senket med kvinner og barn.

La oss imidlertid trekke frem nok en kilde som bekrefter hva vi her har skrevet, nemlig en forelesning av den tyske professor og atomforsker Carl Friedrich von Weizsäcker (offentliggjort i Fischer Bücherei i 1957 under titlen «Atomenergie und Atomzeitalter»).

Vi siterer fra side 79 i denne bok:

«Den første reaktoren, som var planlagt i Tyskland under krigen, skulle benytte tungtvann. På grunn av en beklagelig misforståelse, mente man i Norge og i England, at tungt vann, som ble fremstillet herfor på Rjukan i Norge, skulle tjene krigerske formål, og ødela under oppofring av menneskeliv, ved hjelp av en innsatsgruppe som er blitt berømt, fabrikken».

Om en ikke stoler på det som ingeniør Schoepke i sin tid la frem her i FOLK OG LAND om sammenhengen med hele tungtvannssaffæren, så kanskje en vil feste mere lit til den kjente tyske atomforsker fra dagens meget demokratiske Tyskland. Iallfall mere lit enn til bladet NÅ, Slotfeldt Ellingsen og Hollywood, for bare å nevne noen fra den gesjkeftige heilagjeng.

holdsangrep av nasjonalt bekymrede konkurrenter, lønns tagere som blir angitt som «gammel frontkjemper» av en ondsinnet kollega som holder på å albue seg frem, sjøfolk som blir avspist med halv eller ingen sjømannspensjon og meget, meget annet.

Men, la oss stanse oppregningen, og bare henvise til det som hendte med den berømte danske antikrigsforfatter Sven Hazel, hvis tilsynelatende venstreradikale synspunkter gjorde at han ble oversatt til mange sprog og ble grundig heiet opp i norsk presse, med spesialintervju i ARBEIDERBLADET blant annet.

Så «avsløres» det plutselig som en grufull forbrytelse at mannen faktisk har rede på det han skriver om. Han har

kjempet på tysk side på østfronten. Det kan etter vårt synspunkt visselig være adskillig å si om nettopp denne danske frontkjemperes moralske habitus, men det er ikke den side av saken som interesserer den moralsk rystede norske presse. Han har «vært frontkjemper», skråles og hyles det fra alle kanter, og forlagene lukker skyndsomt og med stort offentlig brak sine dører for denne forfatter som har skaffet dem så mange penger i kassen og som folk så gjerne har villet lese.

Men naturligvis foregår det ingen diskriminering, det være seg i Norge eller Danmark. Det er bare ondsinnet propaganda av de «uforbederlige», slike som oss.

VG

Fyrstinne

i ny

tungt-

vanns-

film?

Den amerikanske millionærdatteren og filmstjernen Grace Kelly - siden 18. april 1956 fyrstinne Grace av Monaco - er tilbudt den kvinnelige hovedrollen i

GRACE KELLY TIL NORGE?

en ny filmatisering av «Kampen om tungtvannet». Det er meningen filmen skal spilles inn i Norge - men tidspunktet er ennå ikke avgjort.

Grace Kelly vil ikke være med i tungtvannsfilm

Reise til det sydlige

Litt av hvert om rikets tilstand

Befolkningen kaller disse betonggeledder for «Hitlertenner».

IV.

Jæren - Norges altan

I Egersund — de gamle Ekundarsund — finnes tradisjon. I min barndom laget Egersunds Fayansefabrik sort-hvite mugger som lignet pingviner. Det gjør den ennu. Hos Harald Kvadsheim på Eie gikk jeg opp en imponerende stentrapp og fikk en uforglemmelig fåriskål av lammehaler. Så bærer det videre vestover, over Tengselven. Hit utstrakte Alexander L. Kielland sine ekskursjoner pr. trille for å fiske «svidder» og ørret, som nu industrien nesten har tatt knekken på.

Efter vakker opp- og nedkjøring åpner «Norges altan» (FALKBERGET), Norges største sletteland, hvor det har vært dyrket korn i 4000 år, denne driftighetens og slitets stolte arena gjennom alle tider — seg for en villig beundrer på en gammel ukuelig moped fra Jonas Øglænd på Sandnes. Arne Garborg skrev: — Eg må til Jærs. Eg må sjå hav og

so frisk og god.

— —
Det stig av Hav eit Alveland
med Tind og Mo —
det kviler klaart mot Himilrand
i kveldblaa Ro.

Min far sa alltid at om hele den norske bokverden skulle gå tilgrunne og han kunne beholde ett eneste verk, ville han velge Haugtussa, hvor Arne Garborg har skrevet disse evige linjer om Jæren. —

«Jærens jurist» — o.r.sakfører Erling Ueland, hvis tapre og fremragende kamp for retten er vel kjent av FOLK OG LAND's lesere — sa at jeg skulle dra til Hans H. Njærheim, på garden av samme navn på Nærbø, sammen med Toralf Randaberg og Todnem-Tuxen kom vi dit, mens Njærheim satt og lyttet på gudstjenesten i radioen. Jeg benyttet tiden til å se meg om i et rum som töt av virkelige bøker og dokumenter! Av omslaget på en juridisk utseende dokumentsamling såes at den handlet om rettighet til perlefiske på Jæren. Et annet sted i værelset lå en årgang av Historisk Tidsskrift fra for lenge siden. Her sto det en avhandling om et tema som har vasket seg: Perlefiske i Jæderens elver! Hans H. Njærheim kom og fikk vite at jeg ville ha støtte for vår kamp for rettshistorisk oppklaring og korrigering. — Du kan få en sjekk. Jeg har ikke kontanter. — Jo. Det ligger ikke så få under Historisk Tidsskrift der. — Og mens en nesten Jærstorm bøyet frukttrær som fiskestenger med laks på forlot vi en storsinnet etterkommer av Erling Skjalgsson, fast forankret på et av Jærens sagasteder. —

På intet annet sted i Norge kan man følge den gamle gårds historie som i Rogaland. Det er grunnlag for å hevde at det finnes 20 000—25 000 faste fortidsminner i form av gravhauger, hustuffer med videre. Selvtilfredse statsstyrere burde være klar over sitt ansvar og vise riksføremmelse slik at det ble satt inn flere arkeologer i frednings- og registreringsarbeid. Jevnt over er bøndene i Rogaland våkne når det gjelder å verne om disse minnesmerker som har fulgt gårdene gjennom tidene. —

Samme dag var vi hos Sebulon Berland, Brusand. Han og broren, Anton Berland, Austråt, Sandnes var kanskje de vittigste menn jeg møtte på Jæren denne gang. Det er mulig det var Sebu-

Dødsdans i Prag

En roman om pragerrevolusjonens dager
i 1945

«Kom med oss etterpå! Ikke sant, Oskar? Vi har leiet en komfortabel leilighet på seks værelser akkurat idag og trenger en kvinne til kjøkken og seng.»

«Bare en, din gris?» fniser fru Pecha, og tenker taknemlig på sin raffinerte kollega. Av henne har hun lært hvorledes en skal ta slike menn. «Jeg har en kollega derinne, til to brudgommer trengs to bruder, ikke sant?»

«Det lar seg høre. Vi blir snart avløst og så kan du gå med oss inn til sjefen for nasjonalkomiteen. En kjekk kar, han vil du like!»

«Gud, det brølet går på nervene løs! Hva er det egentlig disse folkene vil?»

«De? For det meste ute etter attest for nasjonal holdning. Et fint ord, ikke sant? Og en fin forretning! For et halvt kilo gull har du nasjonal holdning, og du får at-

test for at du har slått ihjel så og så mange tyskere og at du i enhver henseende og til enhver tid var en god patriot.»

«Hva vil slyngel si? Den som har gull er herre!»
Slagsbrødrene blir oppmerksomme på trekløveret og kommer truede nærmere. «Nå, hva blir det til?» griner en kvinne. «Holder de kontor derinne eller ikke?»

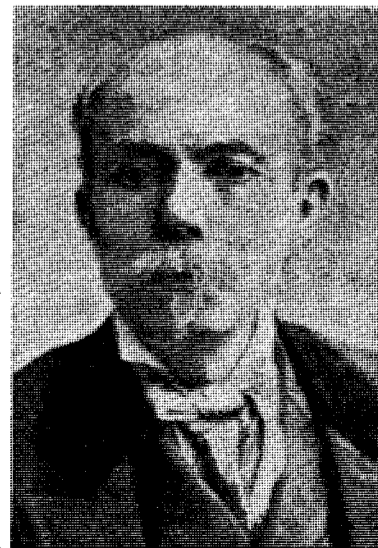
Oskar spytter og svarer verdig: «Hold kjeft, ellers får du bruk for en tannlege! Slåss videre, mine herskaper, herrerne i nasjonalkomiteen har middagspause nå. Den som stiller flere slike tåpelige spørsmål til oss kan like godt skrive testamente. Vi er øvrighetspersoner og som slike har vi å sørge for ro og orden.»

«Det der var flott løyert», sier hans kollega og slår ham anerkjennende på skulderen.

Folk skjeller og brummer, men så setter de seg resignert på fortauet og lar seg den medbrakte mat smake. Det er jo revolusjon og alle har tid nok. På den annen side: attesten må man skaffe seg snarest mulig, for arrestasjonene går alt opp i hundretusener. Fra det åpne vindu på den annen side hører man stemmen til bølge 418. Den beretter gråteferdig om de grusomheter som SS begår mot tsjekkiske barn, og skildrer den enestående kamp som den tsjekkiske befolkning fører mot den veldige overmakt av umenneskelige tyskere. Ingen hører på, man bytter ivrig smykker mot gullstykker og omvendt.

Det sterke Pilsnerøl har gått fru Pecha til hodet. Hun ler uten grunn og synes at hennes to tilbedere slett ikke er verst. Derfor er hun nesten misfornøyet da husdøren åpner seg og vaktene blir avløst. Oskar og Jenda, slik heter de to innbruddstyver, skyver henne inn og døren slår igjen. Der ute hører man vaktene brøle ut sine befalinger. Man må stille seg i kø, ellers vil overhodet ingen bli sloppet inn.

Derinne lukter det klosett, karbol og alkohol. På gulvet snorker noen gardister liggende på halmsekker og skolebenker. Værelset de kommer inn i er et klasseværelse. Benkene og pultene er skjøvet bort til veggen, bakenfor står noen

Jærens dikter, Arne Garborg.

Orre på Jæren, malt av C. Huss-Dahl. Bildet henger på samfunns huset Hauatun i Rista.

Arminius:

General Ironsides dagbok

Detaljert redegjørelse for planene om å trekke Skandinavia inn i krigen

Krigsministeren Hore-Belisha sammen med Ironside (Chief of the Imperial General Staff) og Army Council.

II.

«JEG KAN SE FOR MEG VÅRE STORE SKOTSKE GARDISTER PUFFE DE SØVNIGE NORDMENN TILSIDE — —»

Franskmennene foreslo å lande i Petsamo for å komme utenom vanskelighetene med de skandinaviske land. Hertil bemerker Ironside meget betegnende for britisk mentalitet:

«Disse operasjoner berører ikke Norges og Sveriges nøytralitet, men medfører fare for krig

med Russland med alle dens komplikasjoner. De hjelper oss heller ikke til å få tak i Gällivaremalmsfeltene. De er rettet mot Russland og ikke mot Tyskland. De innebærer krenkelse av norsk nøytralitet, fordi en base må etableres i en eller annen norsk fjord — — Ville det ikke være mere virkningsfullt å kreve av Norge og Sverige på vegne av Nasjonenes Forbund passasje gjennom Narvik til Luleå og Torneå? Vi ville da sikre passasjen av tropper og forsyninger via akkurat det sted vi ønsker å hindre tyskerne i å

ta — nemlig Gällivare». (Side 213—214).

Franskmennene gikk også med på dette kravet på vegne av Nasjonenes Forbund, men Ironside skriver at han hadde liten tro på at det ville virke.

5. februar noterer han at han brød seg ikke så meget om innvendingene fra de skandinaviske regjeringer, men

«det han frykter mest er en passiv motstand — en streik blant jernbanepersonalet». (Side 215).

Og selvom de skulle bli kastet ut igjen fra Skandinavia, skriver Ironside, så ville de ikke ha vært der forgjeves, for de ville ha hindret tyskerne i å få malm i et år.

Den gode Churchill visste forøvrig råd når det gjaldt å krenke norsk nøytralitet under den minelegging som han nå ville ha utført:

«Han foreslår å knytte nordmennenes manglende evne til å vokte sin nøytralitet i ALTMARK-saken sammen med «anything fresh» vi kan gjøre».

Men diskusjonene gikk videre:

«Omkring halvparten av ministrene var for å gå løs selv om Norge nektet oss å lande, og halvparten var mot».

«I Stockholm talte noen av de franske diplomater åpent om den forestående ekspedisjon til Skandinavia. Dette gav visse Hitler en undskyldning for å slå til først. (Uthevet av oss). Ironside presset på kabinettet for å få en avgjørelse. Tilslutt ble det avgjort at «some degree of force might be used» (makt kunne brukes i noen utstrekning) for å gjennomføre en landsetting (entry) av våre tropper i Norge og førsteministeren trakk selv opp instruksene for den øverstkommanderende for Narvikstyrken. Disse sa at kommandanten kunne prøve en landing som det ble gjort motstand mot (an opposed landing) hvis motstanden var svak, men skulle avbryte hvis han møtte sterk motstand.

Ironside nektet å binde kommandanten på denne måte. Hvorledes skulle han kunne avgjøre på forhånd, spurte han, om hvorvidt motstanden ville bli svak eller sterk?

Når det gjaldt svenskene, så fremhever Ironside påny at de ikke ville være med på Narviklandingen:

«De har ingen illusjoner og er helt klar over at vår landsetting vil bety krig i Sverige. Jeg kan ikke laste dem».

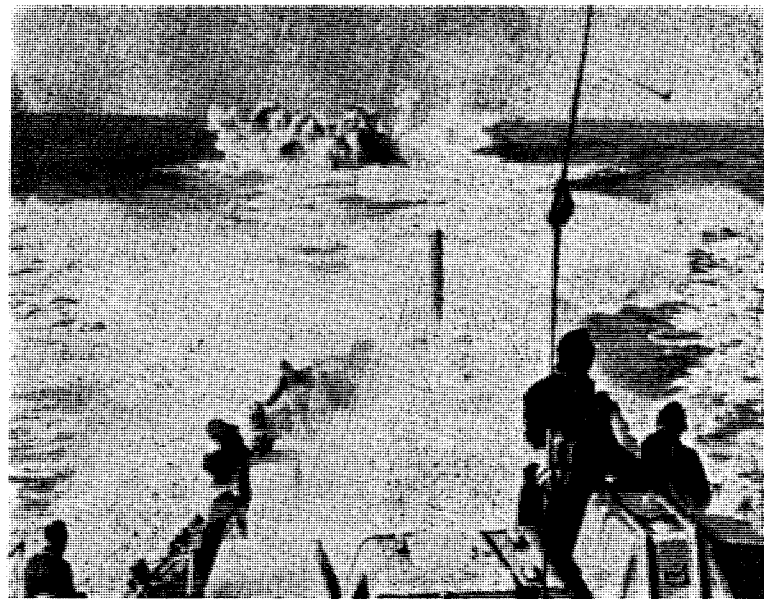
Churchill på sin side var Forts. side 7

Oberst Konrad Sundlo:

XXXX

NARVIK 1940

«BYEN MED KANONEN»

Det er dette som er sannheten om det såkalte «forrederi i Narvik».

Når dette ikke er så kjent som det burde være, er forklaringen den, at vårt lands presse var svært så romslig når det gjaldt å rakke meg til som «forrederen fra Narvik», for min sak var rettslig belyst, men overordentlig sparsom på spalteplassen når det gjaldt å fortelle leserne at jeg var frikjent.

Herom skriver min forsvarer, høyesterettsadvokat Henrik Bergh:

Oslo, den 6. oktober 1948

Herr Apoteker Siljan, Kabelvåg.

KONRAD SUNDLO

Jeg takker for Deres telegram som jeg mottok i går. Jeg har sendt telegrammet over til Generaladvokaten.

Telegrammet kom ikke frem for saken var pådømt i Høyesterett. Imidlertid var Sundlo allerede ved den militære Lagmannsretts dom frifunnet for alt samspill med tyskerne på forhånd og for forrederi den 9. april. Hva han ble dømt for var noen forglemmelser ved disponeringen natten til 9. april og for alvorlige landssvikforseelser etterat han den 28. 6. 1940 var kommet til bake til Oslo etter å være løslatt fra tysk krigsfangenskap nordpå (i Narvik og ved Bjørnefjell).

Det er en meget utbredt misforståelse at Sundlo skulle være dømt for noe forrederi før landssvikforseelsene etter 28/6 1940 begynte. Dette henger sammen med at avisene har inneholdt så ufullstendige referater av saken mot Sundlo. Arbeiderbladet inneholdt for eksempel ikke mere enn 5 linjer fra Lagmannsrettsaken om hva der ble fremholdt til Sundlos gunst. Den fordom mot Sundlo som det lyktes general Fleischer å skape ved sitt uriktige kommuniké som ble utsendt i radio 10/4 1940 råder fremdeles på mange hold. Den Militære Lagmannsrett karakteriserte kommunikéet etter fortjeneste og uttalte at han ved dette «uberettiget ble stemplet som krigsforreder» — Som følge av det uriktige kommuniké, har publikum oversett divisjonssjefens uheldige disposisjoner natten til 9. april. Disse er kritisert både av major Omdal, oberst Munthe-Kaas og av major Nordlie (den siste i bilag til innstillingen fra Undersøkelsskommissjonen av 1945).

Aktor i Høyesterett snakket forresten fortsatt om Sundlo som forreder, men Høyesterett tok intet hensyn til det.

Ærbødigst
HENRIK BERGH

SLUTTBEMERKNINGER.

Narvik var under krigen
Forts. side 8

General Ironside sammen med den berkjete krigsminister Hore-Belisha.

URETTEN I NÜRNBERG

Forts. fra side 1

og ærlig fremgangsmåte under prosessene seg hurtig erkjenne. De gjør dommen absolutt ugyldig.

Den første feil var allerede hypotesen om at Hitlers krige hadde vært aggressjonskriger som de anklagede hadde vært delaktige i. Man gikk i Nürnberg like behendig som konstant ut fra falske forutsetninger. Var det «agresjon» å kreve at tre millioner i Sudetenland skulle komme under tysk styre, eller at Danzig, 96 prosent tysk, etter eget ønske skulle bli en del av riket? Var det agresjon å angripe Russland, da dette allerede hadde falt inn i Finland, Polen og de baltiske land og dermed juundgælig hadde vakt den frykt hos Hitler at det ville angripe Tyskland ved første og beste leilighet og dermed gjøre et stort skritt mot den åpent forkynte bolsjevisering av verden? Hvis det var agresjon fra tysk side, så var det på samme måte agresjon fra britisk side å angripe Tyskland i 1939 med den begrunnelse at det hadde rent Tsjekkoslovakia overende, var falt inn i Polen og tilslutt ville bli en fare for England selv. Sikkerlig ville det aller ringeste av virkelig upartiskhet i Nürnberg ha visst at anklagene om «agresjon» og «sammensvergelse for agresjon» var trukket etter hårene og bygget på forutinntatthet. Hvorledes kan noen med tilbakevirkende kraft bli trukket til regnskap for en «forbrytelse» som først ble til en «forbrytelse» da det var beleilig for anklagerepresentasjonen å kalle det en «forbrytelse»?

Det står fast uten tvil at Hitler, tiltross for alle under mysteriøse omstendigheter funne og av de mest forbitrede fiender av det tyske rike fabrikerte dokumenter, arbeidet for og til slutt kjempet for det han holdt for vesentlige rettigheter og krav fra hans store nasjons side. Og så lenge det ikke finnes noen internasjonal autoritet som omstøter et folks begreper om rett og urett, har hver nasjon den fulle rett til å gi begreper rett og agresjon sin egen betydning. En inn gripen her fra et annet folks side er ganske enkelt påtrengning, den vilkårlige utlegning fra en annen nasjon anmasselse. England hevdet for eksempel at det hadde vært berettiget til å kjempe mot boerne, men stod riktignok helt alene med denne påstand. Nesten alle andre europeiske nasjoner betraktet det som en ren aggressjonskrig — og de fleste engelskmenn mener

også nå at det var det. Men hva ville England vel ha tenkt hvis man i 1902 høytidelig hadde stemplet det som aggressor, var trengt inn i landet, hadde tråkket det ned som et menneskehetens skadedyr og hadde stillet dets ledende militære og politikere for retten og dømt dem til døden? Men det var dette som var situasjonen i Nürnberg. Og den som fremdeles finner prosessordningen og dommene i Nürnberg rettfærdiggjorte, den må hvis han vil være ærlig medgi at Tyskland hvis det hadde vunnet krigen og hadde laget prosess mot Halifax, Montgomery, Bomber-Harris, Bevin, Roosevelt, Wilson og alle de øvrige, ville vært fullkommen berettiget til overensstemmende med de alliertes retningslinjer for Nürnberg å dømme dem for skrankene av den alment gyldige justis og rettfærdighet.

Og nå vil vi se på et eksempel på oppnevning av en rettsdeltager i disse prosesser som kan gjøre en helt bestyrtet. Over disse tyskere satt tildoms representanter for en makt som sikkerlig hadde begått nøyaktig det man la Hitler tillast. Stalin og hans medhjelpere hadde angrepet flere suveræne stater, hadde besatt dem, og når det gjaldt de baltiske stater, annekterte dem som Hitler. Hvis vi unnskylder Stalin, så må vi også unnskyldde Hitler. Begge hevdet at de hadde vært berettiget til å gjøre hva de gjorde, og begge hadde den samme rett til å hevde det. Dømmer vi Hitler, må vi dømme Stalin og i stor utstrekning faktisk alle de allierte. Dessuten hadde Stalin og Hitler sluttet en pakt med hverandre om å dele Polen med en halvdel på hver. Og dog satt her i Nürnberg en russisk dommer ved dommerbordet og dømte de menn til døden som Russland var blitt enige med om å dele Polen, en russisk dommer hvis land stadig og iherdig behandlet alle mennesker og landets rett med total misaktelse. Faktisk hadde russerne sogar den dristighet, eller kanskje heller kynisme, i Nürnberg å reise anklage om at tyskerne hadde ombragt polakkene i Katynskogen, lenge etter at nøytrale sakkynndige uten den ringeste skygge av tvil hadde påvist Sovjetsamveldets skyld. De engelske, amerikanske og franske dommere var behendige nok til å ignorere denne anklage under den formelle rettergang og dermed å beskytte Russland. Sannsynligvis la russerne i første

rekke denne anklage frem for å bringe USA og England i forlegenhet og å ydmyge dem. Skal man kalle det justis? Men det er ennå ikke alt, for da anklage ble reist mot disse ledende tyskere for forbrytelser mot folkeretten og menneskeheten, satt der blant dommerne igjen representanter for stater som militært var gått frem like tvilsomt som, om ikke verre enn Tyskland.

Å hevde at den omfattende tilintetgjørelse av byer og sivilbefolkning uten hensyn til alder, kjønn, yrke eller fortjeneste ikke var grusomheter, men holdt seg strengt innenfor rammen av de anerkjente krigslover, beviser bare grovt hykleri. Og dog ble Göring spesielt dømt for bombarderingen av Coventry.

Ødeleggelsen av tyske byer svarte ikke engang til det som var vanlig under sivilisert krigføring, og langt mindre var den forenlig med noe etisk bud, men engelskmennene var de første som dømte Hitlers gjengjeldelsesaksjoner. Og nå ser vi nok en gang hvorledes forutinntattheten rådet i Nürnberg. Det som var helt legitimt for de allierte, ble i sannhet til en gruffull forbrytelse straks Tyskland hadde gjort det. Den høyst «pinlige» kjenns-gjerning, at England innførte forholdsreglene med bombeangrep på sivilbefolkningen og dens boligkvarterer og avslo å akseptere Hitlers forslag om å bannlyse en slik barbarisk fremgangsmåte, hvorved det påtok seg det fulle ansvar for det tyske «Blitz»-angrep på britiske byer, ble i Nürnberg omhyggelig fortiet og forbigått.

Men bortsett fra krigføringsmetodene i engere forstand, så la oss engang sammenligne disse dommeres skyld med tyskernes med henblikk på «slavearbeide», deportasjoner, utryddelse og lignende. Hadde Tyskland først pådratt seg anklage for disse forbrytelser? Hvorledes var det med Sovjetsamveldet? Hadde ikke det, uten å være foranlediget til det av krig, allerede ladt hundretusener, nei millioner av sin befolkning sulte ihjel, plyndre, deportere og massakrere? Fra 1929 til 1939 hadde Stalin ikke bare myrdet og slept bort titusener av kulaker (velhavende storbønder), men overlatt minst fire millioner russiske bønder til sultedøden for å tvinge resten til å gjennomføre sine sosialisering- og kollektiviseringsplaner. At nettopp sovjetregjeringen beskyldte et annet folk for «forbrytelser mot menneskeheten», er vel den bitreste og mest kyniske vits som historien kjenner.

Det kan være på sin plass

å peke på at det ikke foreligger noe bevis som hviler på autentisk materiale for propagandapåstandene om at minst 6 millioner jøder er omkommet på Hitlers ordre i gasskamre. Det mest akseptable anslag på 2. verdenskrig som omkom i 2. verdenskrig stammer fra det internasjonale Røde Kors' statistikk. Den slår fast at det samlede tap «av ofre for forfølgelse av politiske, rasemessige eller religiøse grunner, som fra 1939 til 1945 døde i fengsler og konsentrasjonsleire», beløper seg til omkring 300.000. Dette tall stemmer med anslag fra andre troverdige, erfarne statistikere, som ikke har den ringeste interesse av å skåne Hitler og nasjonalsosialismen. Til idag foreligger det altså ikke det minste bevis for at disse 300.000 med forsett er blitt tilintetgjort i tyske gasskamre. De fleste av dem døde sikkerlig av sult, kulde og sykdom, i stor utstrekning som følge av krigsforholdene.

Er det i det hele tatt mulig å godta tvilsomt bevismateriale eller dommer avsagt på grunnlag av dette når man dog vet hvor dypt politiske fanatikere i Europa kan nedverdige seg når det gjelder lidenskapelig forfølgelse av sine fiender? Derfor er da også tusener av mennesker, også i England, urokkelig overbevist om at Göring, von Ribbentrop, Jodl, Keitel og de andre uten noe slags rettsgrunnlag ble sendt i døden på den mest uverdige måte.

Det må også understrekes at de allierte i Nürnberg har skapt en uhyggelig presedens for kommende kriger og for egen behandling i tilfelle de eller enkelte av dem skulle bli beseiret. Feltmarskalk Montgomery har åpent bekreftet det i en tale i Paris 9. juni 1948. I Koreakrigen forskrekket kinesiske kommunister alt britiske lesere med truslen om at man ville anvende Nürnberg-«prinsippene».

I fremtidige verdenskriger vil ikke bare beseirede statsmenn, industriledere og generaler bli likvidert, men utsikten til dette gjør det til visshet at man vil gjøre bruk av de mest brutale og grusomme ødeleggelsesmetoder for å avvende nederlaget og likvideringen. Prosessene i Nürnberg og Tokio har praktisk talt stilt befalshavere i fremtidige kriger i den tvangssituasjon ikke å nøye seg med halve forholdsregler. Vil et folk på bakgrunn av de i Nürnberg felte dommer våge å la giftgass eller enda mere dødelige kampmidler ubenyttet?

*

Men la oss ellers nevne

bokens kapitler, som vil gi et godt inntrykk av hvor omfattende den er: Seden til motsetninger, Hitlers rolle i den europeiske politikk til august 1939, Englands reaksjon på Hitler og det nasjonalsosialistiske Tyskland, Storbritannia planlegger og begynner en preventivkrig, Den engelske garanti for Polen og dens følger. Hovedårsakene til 2. verdenskrig — resymé, Den europeiske krig blir til verdenskrig, Japan, Pearl Harbour og krigen i det fjerne østen, Folkerettsovertredelser, Hovedårsaken til aksemaktenes nederlag, Krigen fra strategisk, militært og politisk synspunkt, Russlands fremmarsj, Krigens resultat, Tysklands skjebne: hevnens politikk, Rettsnedverdigelsen ved krigsforbryterprosessene, Den siste verdenspolitiske utvikling bekrefter den britiske feilkalkulasjon. Til slutt bringer boken bilder og levnetsbeskrivelser for en rekke ledende statsmenn og diplomater.

SANNHETEN -

(Forts. fra s. 2)

Christensen sammen med

«Jahn, riksadvokat Sund og høyesterettsdommer Solem. Siden kom også ordfører Trygve Nielsen, borgermester Hartmann og politimester Welhaven». (Bergrav s. 16).

Den 15. april var Welhaven igjen på ferde. Jeg siterer her Welhaven selv:

«Forhandlingene hos fylkesmann Christensen om etableringen av Administrasjonsrådet skulle finne sted 15. april». «Jeg beordret min tyske livvakt til å ta oppstilling i korridorene utenfor fylkesmannens kontor, som lå på hjørnet av Karl Johans gate og Kirkegaten i den gamle posthusgård». «Jeg ville også ha visshet for at det om nødvendig ble brukt makt og skutt. „Gewiss, herr Polizeipräsident“, var svaret».

Her ble da «herrene» enige med tyskerne om å danne et «Regierungsausschuss» som skulle være meget mere medgjørlig enn Quisling og som ville pasifisere landet og svekke nordmennenes motstandskraft på en ganske annen effektiv måte enn Quisling ville.

Mens dette foregikk, satt Berggrav på sitt kontor og ventet på utfallet. Han skulle vise sin troskap mot general Engelbrecht og politimester Welhaven ved å reise opp i Nordmarka. Denne ferden er siden blitt kalt Berggravs ferd med roperen. Og så vil jeg sitere Berggrav selv (side 26 i boken: «Da kampen kom»).

«Kl. 10,45 (mens Fredrik

Forts. side 7

